

Θέματα Προσομοίωσης 2018
Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού
Διδαγμένο Κείμενο

Αριστοτέλους, Πολιτικά Θ2, 1-4

Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινήν ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτά πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερόν· πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἥθος· ἕκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδης ἢ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν πότερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτὰς τινας)· περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθύς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς). Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάνασον. Βάνασον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

A1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. ... ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάνασον.»

Μονάδες 10

B1. Ποιο κριτήριο επιλογῆς «διδασκτέας ὕλης» δέχεται καταρχὴν ὁ Αριστοτέλης ὡς προκύπτει ἀπὸ το δοσμένο ἀπόσπασμα;

Μονάδες 15

B2. Σε ἓνα ἔργο πολιτικῆς θεωρίας ὁ Αριστοτέλης το βρήκε φυσικὸ καὶ αὐτονόητο νὰ συζητήσει θέματα παιδείας καὶ ἐκπαίδευσης, καὶ μάλιστα πολὺ συγκεκριμένα, ὡς εἶναι ὁ στόχος τῆς ἐκπαίδευσης, ὁ δημόσιος ἢ ἰδιωτικὸς χαρακτήρας τῆς, ἡ διδασκτέα ὕλη, κτλ. Νὰ δικαιολογήσετε τὴν ἀπόψη τοῦ Αριστοτέλη με ἀναφορὲς καὶ στο μεταφρασμένο κείμενο ποὺ δίνεται στὴ συνέχεια:

Μεταφρασμένο κείμενο

Αριστοτέλους, Πολιτικά Γ11 1-4

Ἡ ἀπόψη ὅτι τὴν ἐξουσία στὴν πόλιν πρέπει μᾶλλον νὰ τὴν ἀσκεῖ τὸ πλῆθος παρὰ οἱ ἄριστοι ποὺ εἶναι λίγοι, νομίζω ὅτι μπορεῖ νὰ συζητηθεῖ —με τὸ νόημα ὅτι εἶναι μιὰ ἀπόψη ποὺ παρουσιάζει, βέβαια, κάποιες δυσκολίες, ποὺ περιέχει ὅμως ἴσως καὶ κάποια ἀλήθεια. Για τὸ πλῆθος μπορεῖ κανεὶς νὰ πει τοῦτο: τὸ κάθε ἐπιμέρους ἄτομο μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι τίποτε τὸ ἀξιόλογο, ἐνωμένοι ὅμως ὅλοι μαζί εἶναι ἐνδεχόμενο νὰ εἶναι, ὄχι σαν ἄτομα ἀλλὰ σαν σύνολο, καλύτεροι ἀπὸ ἐκείνους —ὡς ἀκριβῶς τὰ

δείπνα που γίνονται με τη συνεισφορά πολλών είναι καλύτερα από εκείνα που γίνονται με έξοδα ενός μόνο ανθρώπου. Πολλοί καθώς είναι, ο καθένας διαθέτει ένα μόριο αρετής και φρόνησης, και έτσι, ενωμένοι οι πολλοί γίνονται, κατά κάποιον τρόπο, ένας άνθρωπος με πολλά πόδια, με πολλά χέρια και με πολλές αισθήσεις —και με ανάλογη, βέβαια, αρετή και εξυπνάδα. Γι' αυτό και οι πολλοί είναι σε θέση να κρίνουν καλύτερα τα έργα της μουσικής και των ποιητών: ο ένας κρίνει ένα μέρος, ο άλλος ένα άλλο, και όλοι μαζί το σύνολο. Από την άλλη όμως μεριά, οι αξιόλογοι άνθρωποι είναι ανώτεροι από το κάθε επιμέρους άτομο ενός πλήθους, ακριβώς γιατί στο πρόσωπο τους συνενώνονται στοιχεία που εκεί είναι διάσπαρτα και χωριστά —έτσι δεν λέμε ότι συμβαίνει και στην περίπτωση των ωραίων και μη ωραίων ανθρώπων, των ζωγραφισμένων και αληθινών μορφών; Αν τα στοιχεία αυτά τα πάρουμε χωριστά, μπορούμε, βέβαια, τότε να πούμε ότι το τάδε συγκεκριμένο άτομο έχει πιο όμορφο μάτι από το μάτι του ανθρώπου της ζωγραφιάς, ή ότι ένα άλλο άτομο έχει πιο όμορφο κάποιο άλλο μέλος του σώματος του.

Μονάδες 15

B3. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη Σωστό, αν είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν είναι λανθασμένη:

- α. Η μελέτη των επιμέρους αρετών από τον Αριστοτέλη έγινε με σκοπό να δώσει την πολιτική του θεωρία.
- β. Ο τελικός στόχος της πόλης είναι η ευδαιμονία που επιτυγχάνεται μέσω της αυτάρκειας.
- γ. Ο Αριστοτέλης προκειμένου να συνθέσει τα «Πολιτικά» του είχε συγκεντρώσει 148 «Πολιτείες».
- δ. Τα «Ηθικά Νικομάχεια» ο Αριστοτέλης τα έγραψε πριν από τα «Πολιτικά» του.
- ε. Μαζί με τα «Πολιτικά» ο Αριστοτέλης συνέθεσε ένα σημαντικό μέρος από το βιολογικού περιεχομένου έργο του «Μετά τα φυσικά».

Μονάδες 10

B4. α. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου να δώσετε μια αντώνυμη στα αρχαία ελληνικά: *κοινήν, άμφισβητείται, πάντες, μάλλον.*

Μονάδες 4

β. Από το *λανθάνειν* να δώσετε παράγωγες λέξεις που να δηλώνουν:

την ικανότητα:

το αποτέλεσμα:

την κατάσταση:

το πρόσωπο που ενεργεί:

Μονάδες 6

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο
Δημοσθένους, Περί τῆς ἀτελείας προς Λεπτίνην 36-38§

Με το λόγο του αυτό ο Δημοσθένης αντίκειται σε νόμο του Λεπτίνη, που προέβλεπε την κατάργηση της ἀτελείας.

Ὡς μὲν εικότως και δικαίως τετύχηκε τῆς ἀτελείας παρ' ὑμῶν ὁ Λεύκων ἀκηκόατ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὧ ἄνδρες **δικασταί**. Τούτων δ' ἀπάντων στήλας ἀντιγράφους ἐστήσαθ' ὑμεῖς κάκεῖνος, τὴν μὲν ἐν Βοσπόρῳ, τὴν δ' ἐν Πειραιεῖ, τὴν δ' ἐφ' Ἱερῶ. Σκοπεῖτε δὴ πρὸς ὅσης κακίας ὑπερβολὴν ὑμᾶς ὁ νόμος προάγει, ὅς ἀπιστότερον τὸν δῆμον καθίστησιν ἐνός **ἀνδρός**. Μὴ γάρ οἶεσθ' ὑμῖν ἄλλο τι τάς στήλας ἐστάναι ταύτας ἢ τούτων πάντων **ῶν** ἔχετε ἢ δεδώκατε συνθήκας, αἷς ὁ μὲν Λεύκων **ἐμμένων** φανεῖται καὶ ποιεῖν ἀεὶ τι προθυμούμενος ὑμᾶς εὔ, ὑμεῖς δ' ἐστώσας ἀκύρους πεπονηκότες, ὁ πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν· αὗται γάρ οὕτωςί τοῖς βουλομένοις κατὰ τῆς πόλεως βλασφημεῖν τεκμήριον ὡς ἀληθῆ λέγουσιν ἐστήξουσιν. Φέρε, ἐάν δέ δή πέμψας ὡς ἡμᾶς ὁ Λεύκων ἐρωτᾷ τί ἔχοντες **ἐγκαλέσαι** καὶ τί μεμφόμενοι τὴν ἀτέλειαν αὐτόν ἀφήρησθε, τί πρὸς θεῶν ἐροῦμεν;

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

τετύχηκε: το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού ευκτικής μέλλοντα

ἐστήσαθ': το απαρέμφοτο παρακειμένου στην ίδια φωνή

καθελεῖν: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

προάγει: τον ίδιο τύπο στο μέσο παρακείμενο

φέρει: τη δοτική πληθυντικού αρσενικού της μετοχής του αορίστου β'

(μονάδες 5)

Γ2.β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ὑμῶν: την ίδια πτώση στον ενικό αριθμό γ' προσώπου

δικασταί: την κλητική ενικού

αὗται: να δοθούν οι συσχετικές αντωνυμίες στον ίδιο τύπο

εὔ: την αιτιατική πληθυντικού αρσενικού συγκριτικού βαθμού του αντίστοιχου επιθέτου.

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

Γ3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: δικασταί, άνδρός, ὄν, ἐμμένων, ἐγκαλέσαι.

(μονάδες 5)

Γ3.β. «Ὡς μὲν εἰκότως και δικαίως τετύχηκε τῆς ἀτελείας παρ' ὑμῶν ὁ Λεύκων ἀκηκόατ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὧ ἄνδρες δικασταί.»: α. Να αναγνωρίσετε πλήρως συντακτικά τη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 5), β. να τη δώσετε με όλους τους ισοδύναμους τρόπους. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

